

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Bábel Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyiltér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petitsor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legcélszerűbben postai utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal veszi fel.

Rimaszombat, 1883. márczius 4.

Magyarország kiválóbb uralkodói azon elvből indulva ki, hogy legerősebb akkor leend a nép, ha a művelés alatt levő iparágak nemcsak megerősödnek koronként, de ujjakkal is szaporodnak, s hogy a nemzeti nagy háztartásban szükséges kellékek a hon határain belől jöjjenek létre, — az iparos osztályt a történelem folyamán kiváltságokkal ruházták fel. E kiváltságoknak a multban megvolt a maguk jelentősége, megvolt a kitűzött célja, mely nem lehetett és nem is volt más, mint a némely iparágától merőben idegenkedő népnek édesgetése a tisztán elfogultságból megvetett iparnemek felé, melyeket a változott viszonyok hoztak létre s tettek olykor-olykor nélkülözhetlenekké.

E kiváltságok folytán egy mindenesetre élet-erős osztály fejlődött ki, mely kiváltságai miatt, többféle jogokat élvezett, s magát épen úgy a nemesi vagy hadviselő, mint a földműves vagy paraszt osztálytól elkülönítette.

Azonban a nemesi előjogokat és kiváltságokat a nemzet geniusának sugallatára az örökké emlékeztető 1848-iki országgyűlés eltörölvén, bár ez által némi rést ütött az iparosok kiváltságain is, de az ekkor beállt önvédelmi harc s az erre következő gyászos korszak a teljes átalakulást egy időre megakadályozta; minek következtében az iparosok, maradtak azok, a mik voltak t. i. kiváltságosak, kik — kivéve az üzleti összeköttetést — épen úgy elzárkoztak a jogairól lemondott osztálytól, mint attól, mely a másik magához emelte. Ezen elzárkozottságnak kifolyása lett az, hogy míg a fentebbi módon egyesült két osztály társadalmi s műveltségi tekintetben, — habár csak részben is, — óriási haladást tett, — addig ezeknek csak kis része volt képes lépést tartani a haladó korrall, — s azokkal, kik ennek intő szavát megértették.

Azonban míg ők a kiváltságok sánca mögött, — egyedül mesterségüknek élve, — munkálkodtak; addig ezenkívül egy erős versenytárs fejlődött ki s erősödött meg annyira, hogy őket már-már elnyeléssel fenyegette.

E versenytárs az újabb viszonyok által megteremtett s napjainkban óriási lendületnek örvendő gyáripar.

Midőn az újabb ipartörvények folytán a kiváltsá-

ságoknak repedezett kőfala, mely iparosainkat övezte, végkép összedült s látták maguk előtt az ifju, de óriási versenytársat, s felismerték, hogy mindennek tökélyesbűlnie kell, ha életrevalóvá akar lenni: nagyobb résznek kezéből kiesett a szerszám, melylyel eddig családját fentartá, sőt még az erősebbek keblében is megdobbant a szív a kétes jövő előtt.

Igy álltak a viszonyok még kevéssel ez előtt, s hogy a félelem nem oly nagymérvű többé, hogy a jövő iparosainkra nézve nem oly kétségbejítő, vezérre, biztatóra volt csaknem az egész osztálynak szüksége. S e vezér önként jelentkezett, mint megszoktak jelenni a nemtők, ha azok forognak veszélyben, kiket szeretnek, kiknek lépteit figyelemmel kísérik ébrenlétben, vagy az álomnak karjai között.

A magyar iparosok e nemtője, lehet mondani éltető szelleme gr. Zichy Jenő, kinek buzdító szavára a kétségbeesettek reményt, a félelmekek bátorságot, a gyengék erőt és önbizalmat nyertek, s az iparos osztály átlátta azt, hogy neki is haladnia kell a korrall s annak intő szavát meg kell értenie, ha csak végkép elmaradni nem akar, — társadalmilag egygyé kell olvadnia a másik egyesült osztálylyal s műveltség dolgában vele versenyeznie; mit annyival inkább megtehet, mert a legszilárdabb tőke — a munkás kéz, — ezen osztály tulajdona, mely ha kellő szakértelmmel működik, az anyagi jólét mellett még előnyös társadalmi állást is biztosít tulajdonosának.

Ezért üdvözlöttük mi a nemes grófot e téren szívből fakadó őszinte örömmel, s üdvözljük most még lelkesebben, mert ezer meg ezer teendői között tulnyomólag iparos megyéinkről sem feledkezett el, s úgy hisszük, midőn ajkaink örömtelten rébegik, hogy „Isten hozta”, akkor a szabérczű Gömör minden rendű és rangu lakosának érzelmeit is tolmácsoljuk.

Félévi jelentés.

A közigazgatási bizottságban képviselt közigazgatási ágak előadói havi jelentése nyomán.

I. Az alispán hatáskörében.

Oly akadály, mely a közigazgatás rendes menetére gátlólag hathatott, fel nem merült.

A közigazgatási közegek személyzetében történt változás az, hogy a nagyrozei járás elhalt járási orvos Libay Lajos helye előbb helyettesítés útján, majd később a megyei

bizottsági közgyűlésen megejtett választás által Dr. Tavassy Lajossal tölthetett be.

Az országos mozgó felülvizsgáló bizottság elé július hó 17-én 154 hadköteles állított felülvizsgálatra, kettő nem jelent meg, alkalmasnak találtott 91. Mind a mellett a hadjuttalék hátraléka teljesen nem fedeztethetett.

A szeptember havi megye bizottsági közgyűlésen Szontagh Pál, Fáy Barnabás és id. Hegyessy Sándor közigazgatási bizottsági tagok lemondottak. Ezeknek és a törvény értelmében kilépő öt tagnak helyére megválasztott Mihalik Dezső, Sárközy Gyula, Lőrinczy Endre, ujabban is Hanvay Zoltán, Dr. Szabó Samu, Hevessy Bertalan, Bornemissa István és Ragályi Gyula.

Ugyancsak szeptember havában megindított a közmunka-összeírás.

Fegyelmű kereset indított Lenkey Lajos oldalfalvi körjegyző ellen, nyilvános helyen történt megveretése okából és ő ellene bejelentett a kir. bíróság részéről, hogy váltóhamisítással történt vádoltatása folytán a nyomozás elrendeltetett.

Október havában folytatott a közmunka összeírás és megkezdtek az 1883. évi főorozáshoz az ujoneozási előmunkálatok, megtartottak a katonai és honvédségi ellenőrzési szemlék.

A tisztú kar hivatalos kötelességeit szorgalmasan teljesítette, mulasztások nem fordultak elő, a némely esetben mutatkozott késedelmezés elfogadható okokkal igazoltatott.

A központi közigazgatásnál a lefolyt 1882. évben elintézésre beérkezett 9622 ügydarab, az 1881. év hátraléka 42 darabval feldolgozandó volt összesen 9664. Ebből főjegyzőnek osztott 4180, kinek hátraléka maradt 19, első aljegyzőnek osztott 3004, kinek hátraléka maradt 17, harmad aljegyzőnek (másod aljegyző a mkpti árvaszéknél van alkalmazásban) osztott 1593 db, kinek hátraléka nem maradt. Elnöki leg pedig elintéztetett 573, közgyűlésre által tétetett 173, kiosztatlan maradt 141.

A közmunka válságpénzek (16 frt) kedvező sikerrel hajtottak fel, tartozásban maradt a rosznyói járás 11 frt 50 krral, a rimaszombati járás 66 frttal és a rimaszécsi járás 94 frttal, tehát összesen csak 171 frt 50 kr., mely összeg a hátralékosoknál szokott közigazgatási uton biztosítva lett.

Hasonló képen biztosított a természetbeni közmunka, mely a kedvezőtlen őszi időjárás miatt ki nem szolgáltatott.

A közbiztonsági állapotok kielégítőek voltak. Előfordultak a szokásos lopások, verekedések, kamra törések, sőt emberölés is, a tettesek többnyire kézrekerültek s átadattak a büntető igazságnak. A büntettek sem oly kiterjedésűek sem oly minőségűek nem voltak, hogy rendkívüli intézkedést tettek volna szükségessé.

A megyei főpénztárnok kezelése alatti különböző pénztárak és alapok időszakonként megvizsgáltattak, teljes rendben és hiánynélküli állapotban találtak.

II. A kir adófelügyelő hatáskörében.

A kezelésnél semmi említésre méltó dolog vagy változás nem történt. A kivetés minden egyes adónemben ju-

TÁRCSA.**Vázlatok a pálmák ismertetéséhez.**

A legyező-pálmák kiválóbbjai árnyékába, egy más alkalommal vezetem el azokat, a kiket e növény-család talán közelebről érdekel.

Ezen ígérettel fejezem be a mult alkalommal*) a pálmákat tárgyzó ismertetésem első részét. S minthogy az elmult farsangon, a növénylet által rendezett játékonczélu táncvizgalmon, a könnyedén lebegő és lejtő Sylphidek, — kivétel nélkül, — nagyon szép és értékes legyezőkkel ellátva jelentek meg, ez által figyelmetessé tőnek arra, hogy adott szavamam be is váltsam: tehát, nem ugyan a báli legyezőkről, hanem a legyező pálmákról, Palmae flabellifoliae, L. kivánok ez uttal értekezni.

S ezzel az elmaradt második rész is be lesz fejezve.

A legyező pálmáknak egyes kiválóbb fajai, minden nagyobb urasági kert, s az előbbkelő kereskedelmi és műkertészek telepein levő növényházakban műveltetve bizonyosan feltalálhatók. Mäskülönben gyakran láthatjuk azokat, lépcsőházak, verendák, elfogadó és dísztermek, sőt lakozobák díszítésére, más exotikus növényekkel vegyest elhelyezve alkalmaztatni. Néhány nálunk szokásos fajai közül, figyelmen kívül nem hagyva ama körülményt, a melynél fogva leveleik félig vagy egészen körded alakúak, — orbiculare és vagy sugárosan-hajtogatottak — redőzöttek — vagy osztottak, — a következőket veszem fel vázlataim keretébe:

A közönséges legyező palma, Borassus flabelliformis, L. Lontárus domestica, Rumph. Azsia déli részében vadon és műveltetve tenyészik, de különben, más világ-

részekben is műveltetik, minthogy hasznavehetősége több tekintetben bebizonyult. Törzse, 15—20 méter magas, alul, 50—60 em. felül felényi oly vastag; azonban nem ritkák olyan példányai sem, melyek derékban, vagy alul és hegyeik felé vastagodottabbak, s úgy a rendes, mint a kores-növésű törzsek, gyűrűsen forradásosak, feketéllők; levelei, a törzs tetején minden irányba szétterült lombátort képeznek, s egy-egy levél, másfél — két méter hosszát is fölmúlul, tenyeresen-bevagdalt redőzött; az igen vastag levéllyél, felül válus, alsó része pedig gömbölyüded, szélei hátrahajlott tuskések, majdnem akkora hosszú mint a levéllemez; porszálas virágai a 15 em. hosszú toboz alaku törzsa gödröskéiben kétsoroson csoportosulnak, igen kellemesen illatozóak, a termés-viragok, a törzsének porszálas virágai alatt fakadnak, lefüggők; termési csomósodók, majdnem gömbölyűk vagy körkörösök, barnás-sárgák, teljesen megérve barna kéték, esontárok, nagyság és alak tekintetében egy-egy kasa tojashoz hasonlíthatók.

Hogy nálunk, a növényházakban művelt példányok e természeti leírásnak mindenben megfeleljenek, illyesmit kívánni nem is lehet; a mennyiben éghajlat és évszaki viszonyaink egészen mások, s a délzásiat légkört, a még oly figyelmesen kezelt növényházban sem lehet állandósítanunk. S daczára annak, hogy itten a pálmák ez vagy ama tekintetben eltörpültek, még is, mint ritkább s igen hatásos díszítő-növények, Decorationspflanzen — napról-napra nagyobb tért foglalnak el, mire nézve a legyező-palma is világos példát nyújt.

S ami otthonában értékessé és művelését közzgazdászati tekintetben nem egy vidéken-szükségessé teszi, azt csakhamar befogja látni mindenki, mihielyt tudomására jut, hogy a még zsenge, tehát ki nem fejlett virágtörzséből, ép oly kellemes, mint hűsítő ital és gyógyhatású pálmahor, s nedve kifőzésével igen jó barnás-cukor készül. Gyümölcse pe-

dig, éretlen és érett korában, valamint magvai is különfélék készítve eledelül szolgálhatnak, és hogy magról kelt zsenge hajtásai igen jó ízű főzeléket nyújtanak. Egyébíránt törzsének vögye szágó gyártásra is nagyon alkalmas, de azt, a mennyiben a kétszáz éves kort is elérő törzset a többi igen becses terményei miatt kimélik, — nem igen, vagy csak nagy ritkán készítenek belőle.

Egyike a legelterjedtebb legyező-pálmáknak másodsor: a törpe palma Chamareops humilis, L. melyet gyakran s több helyen lakozobák díszítésül láthatni. Tudva levő dolog, miszerint ez az egyetlen palma faj, mely Európában az északi szélesség 43 fokáig, tehát az Olaszországban fekvő Nizza vidékén, a szabadban is tenyészik.

Az tartom, hogy e két körülmény tekintetbe vételével, a nyájas olvasó felment annak természetrajzi leírásától, s a helyett kedvesebben fogja venni, ha annak s egyntal valamennyi pálmáknak magról való műveltetéséről mondok el néhány szót. Jólehet fiatal pálmák mai napság igen jutányos áron kaphatók már, mind a meliut sokan, azoknak magról kelesztve nevelését még is előnyösebbnek tartják, részben azért, mert így még olcsóbban tehetnek olyanokra szert, részben pedig azért, mivel, hogy nagyobb örömet nyújt saját nevelésű példányokat bírhatni.

A mi magát a magkelesztési eljárást illeti, azt a következőkben foglalhatom egybe: a mag, puha, leginkább fenýőfa elemekből nyert durva fűrészpörba tétetik, s igen melegen tartva, folytonosan, mindamellett mérsékelt nedvesen álljon. Mihielyt a sziklevelke fakadását látai, a mag, a lehető elővigyázat és ovatossággal — nehogy gyökérügyeskeje — radiclea, letörjön vagy megsérüljön, kiveteük s egyharmad-rész finomabb fűrészpörrel vegyített hang a földbe, lehető gyöngéden és lazán befedve ültetetik át, mire a további fejlődhetés előmozdítása végett, azontul is egyformán meleg helyen kell tartanunk.

*) Lásd a „Gömör-Kishont” mult évi 50. és 51. számát.

lius havában már teljesen bevezetett; a hadmentességi díj kivételével is folyamatba hozott. A hadmentességi díj kivételével általában hatott a késedelmet okozott a kintaplozai körjegyző, mivel a körjegyzőségéhez tartozó községek illető lajstromát többször sürgetés daczára sem küldte be, s e miatt ellene az 1876. évi XV. t. cz. 14. §-ában rendült intézkedést kellett alkalmazásba venni és ez irányban egyszersmind járásbeli szolgabíró hatáson megsürgetni.

Az adófelügyelőség személyzetében Okolicsányi Gyula a tolnamegyei kir. adófelügyelőséghez történt áthelyezése folytán történt azon változás, hogy ide a szathmármegyei kir. adófelügyelősegtől Peöcz Ferenc pénzügyi fogalmazó tetéttét át.

A kir. adófelügyelőség ügyforgalma volt: az első féltől áthozott hátralék 769 úgydarab, beérkezett a félv folyamán 7345 összesen elintézendő volt 8114, feldolgozott 7385, elintézetlenül maradt 729.

Folyamatba vétett december havában már az 1883. évi kivétel.

A behajtás eredménye, az egész évre somásra következő képet mutat: mult évi hátralék volt 184,390 frt, a folyó évi rendes kivétel tett 712936 frt, pótlólag előíratott 10532 frt, összes tartozás 907858 frt. Ebből 1882. évben töröltetett 24160 frt, befizetett 706539 frt, az 1882. év végén hátralékban maradt 177159 frt, az összes tartozásból e szerint befolyt 80%-li, a mult évről áthozott hátralék tartozás pedig 7231 frttal vagy is 4% val csökkent.

Az 1881. évi tartozás volt 888155 frt, erre befolyt 705791 frt, tehát szintén 80%-tól, de a tartozás apadt 36000 frttal, vagyis 16%-lival. És így tekintettel arra, hogy a folyó évben Tornamegyéből ide csatolt 7 község adója a folyó év előírását mintegy 14000 frttal szaporította, az eredmény, bár számszerint nagyobb a mult événél, mégis tetemes visszaesést mutat.

Ezen hátramaradás főoka az augusztustól december végéig majdnem folytonosan tartott rossz időjárás, mely különösen a mellékutakat járhatlanokká és a végrehajtási munkálatokat lehetetlenné tette annyira, hogy a ragályi, szuhafői, geczfali, osgyáni, simonyi, almágyi, sőregi, hangonyi, harmaczi, giczei körjegyzőségekben és számos hasonló fekvéstű községekben az árverést komolyan keresztül vinni nem is lehetett. Ehez járult azon körülmény, hogy a kiküldött állami végrehajtók közül négyet időközben fel kellett menteni és helyeiket megfelelő pályázók hiányában csak részben és későn sikerült betölteni. De okozta a hátramaradást több helyütt az is, hogy a termények ára tetemesen csökkent, értékesítésük ellenben sokkal több nehézséggel járt mint a mult évben. Végre megemlítendő azon körülmény is, hogy az adózók azon tekintélyes része, mely adóját rendszeren fuvarkeresményéből szokta fedezni, foglalkozásában a kedvezőtlen időjárás által akadályozva, nem fizethetett.

A krasznahorka-váraljai, helpai, újvásári, dernői, szilviezi, sőregi, balogi, bakostőreki, forgácsfali és hrussói körjegyzők és bírák, csetneki, pohorellai és polonkai községi jegyzők és bírák, illetve pénztárnokok nemcsak az 1882. évi adónak megfelelő összegeket hajtották be, hanem azonfelül a mult 1881. évi hátralékokat is apasztották, ezen dícséretreméltó igyekezetükért a közigazgatási bizottság elismerésére végzésileg nyilvánított is.

Végrehajtási halasztás megadatott 4900 frtra; ingatlanra vezendő végrehajtás utján folyhat be 65000 frt — bírói végrehajtás alatt ingatlanra biztosított 25000 frt, esőtömeg ellen követelésben tartatik 7900 frt, teljesen behajthatlan és törendő lesz mintegy 1000 frt.

Hadmentességi díj hátralék áthozott a mult évről 9547 frt, a folyó évi rendes előírása tett 29452 frt, pótkivétel 2234 frt, összes tartozás 41233 frt, töröltetett 3099 frt, befizetett 24952 frt és így hátralékban maradt 13182 forint.

Megjegyzendő, hogy a mult évben befolyt 33567 frtban számos oly tulfizetés fordul elő, mely a törvény téves magyarázata következtében vettetett ki, e részben 1882-re átszámítandó volt.

A szabadság-szobor érdekében.

T. Szerkesztő ur! A honalapítás ezredéves fordulója sokkal közelebb fekszik előttünk, hogy sem időt lehetne vesztegetni, ha azt a nemzet méltóságának megfelelően megünnepelni akarjuk, pedig azt méltóan kell megünnepelnünk, mert a történelem és a világ a nemzeti közérzület külső nyilvánulásából von következtetést a nemzetek és

Annyi bizonyos, hogy az ily magonez példányok fejlődése nagyon lassu s apolónak türelmét ugyancsak próbára teszi; a minek tanulságul felhozhatok egy már nyolc éves s magam ültette magonez datolya-pálmát, mely eddig csupán hét levelet hajtott s abból is az első négy levél, idő közben már elszáradt. Illyesmi a tenyésztőt zokon érinteti, azért azonban nem kedvetleníti végkép el, hogy kísérleteivel teljesen szakítson, azokat talán abba hagyja.

A kereklevelű ernyős pálmá. *Corypha rotundi* folia. Lam. szintén a legyező-pálmák egyik faja, ez Cochinchinában s a molukkai szigeteken valóságos erdőt formál. Törzse, a közönséges legyező-pálmák törzsének magasságával vetélkedik, alulról felfelé egy formán vastag, gyöngén gyűrűzött; levelei szárhegyi koronát képeznek, paizsdad-kerek, 90—105 cm. átméretűek, sugáros redőzöttek, vagy szaggatva hasaglottak, árhegyük s ez árhegyei kétszer egyenetlenül behasítottak, még fejletlenebb korokban, e hasítékokból egy-egy később lehulló szálcaska — Falen — látszik, e levelek nyél hossza másfél metert is fölülmul és 12—15 cm. vastag, felül válás, szemszörösen-tűskés, virágtörzsü 75—90 cm. hosszú bugát képezők, ágacskaik kalászosak, igen apró tömött virágokkal. Termése gömbölyűded, kevéssé hegyzett másfél vagy két cm. átméretű, keményítő tartalmaz, husos, azonban nem élvezhető. E miatt különben becse és értéke alig esorbul, mert vögyéből jó és nagyobb mennyiségű szágo gyártható, zsenge virágbimbai pedig igen jó ízű pálmakelt szolgáltatnak. Érdekes végre azt is feljegyznem róla, hogy levelei természetes nap- és esernyők gyanánt szokásosak a molukkai szigeteken lakók által, a kik tehát, a Rautzenberger testvérek nap- és esernyő gyárának nem nagy jövedelmet fognának behozni.

(Folytatása következik.)

államok életképességére. Ezen ünnepe méltó részletét találja a nemzet első koronás királyának érzészbör utján való megörökítésében, mert a consolidált keresztény magyar állam megalakulásának, a társadalmi és politikai rend egy színtén monarchikus alkotmányunk, hathatósabb kifejlésének eszméje szent István nevéhez és személyéhez fűződik.

Amde lelhetünk-e hazánk egész történelmében ezen korszakhoz méltóbbat, mint az 1848/9. évi szabadságharcot, mely társadalmi és politikai átalakulásunknak dícsősegteljes meggyőző, mely a kiváltságon és szabad demokratikus társadalom, a tized, és szabad föld a censura és sajtószabadság, az aristocraticus rendi alkotmány és parlamentarialis felelős kormányzat között, szóval a közép és új kor között eposhalis határvonalaként emelkedik ki, lehet, hogy vannak ezredéves multunkban események, melyeket a dícsőségnek nagyobb fénye, s a gyászok sötétebb árnya környez; de a mely nemzetünk életében nagyobb forduló pontot jelne, oly eseményt a magyar királyság megalakulásától fogva hiába keresünk.

Midőn a főváros közönsége ezen hazafias meggyőződésből kiindulva, egyhangú lelkesedéssel meghozta a fenti határozatát és az 1848/9. évi szabadságharcnak mint korszakalkotó eseménynek, ezen eseményhez valamint a nemzet kegyeletéhez és a főváros díszéhez méltó s nemzeti közadakozásból létesítendő szobornál általi megörökítésére, 25000 forintot megszavazott, egyúttal a lehető legszélesebb körű gyűjtés vezetésére, a szobor mintájának elkészítésére és a felállítási hely kijelölésére nézve javaslatételre, szóval a kivitel iránti intézkedéseknek részben megtételére, részben előkészítésére és javaslatba hozatalára az alulírott számos tagból álló bizottságot küldte ki.

Ezen bizottság áthatva azon meggyőződéstől, hogy az a minden szép és nemesért lelkesülő hazai sajtó az ügyet felkarolandja, akkor ezen nemzeti dícsőségünket hirdető s egész nemzetünk díszére szolgáló emlékek az ezredéves ünnepély alkalmával leendő felállítására kétség kívül sikerülend; minden az ügy méltóságához nem illő további indokolás mellőzésével, hazafiai teljes bizalommal fordul tekintetességedhez tisztelettel kérve, hogy öt hazafias feladatában az ügy érdekében melegen támogathatni s működéséről többször szívesen megemlékezni kegyeskedjék.

Kelt Budapesten a szabadságharc-szobor felállítására tárgyában kiküldött bizottságnak megtartott ülésénél.

Gerlóczy Károly.

Budapest főváros I-50 alpolgármestere mint bizottsági elnök.

A miskolci kereskedelmi és iparkamarának jelentése az 1881-ik évről.

E mű, mely kiváló gondnal és mély szakismerettel van összeállítva 13 fejezetet foglal magában, kezdve a bányászatot, — mely legnagyobb részét foglalja el, — végzi a nyomda és fényképezéssel. E szerint megyénkben az említett évben 17392576 és fél négyzet méter terület volt művelés alatt, tehát 1443724 $\frac{1}{10}$ -el több mint a megelőző évben. A gyárakban 2481 férfi, 15 nő és 123 gyermek volt elfoglalva, mely szám bizonyára növekedni fog, ha az újabb engedélyezett kutatások, melyeknek száma 366-ra rug. kellő siker koronazza. Az ipar egyes ágait külön fejezetben méltatja e mű. Mutatványul álljon itt, mit a kályha-iparról, mint a mely legközvetlenebbül érdekel, megjegyez.

A kályhásokat, a vaskályhák mind-általánosabbá vált használatát teljesen elpusztította. Egy helyütt tartotta fenn egyrészt a haladás, másfelől a rendelkezésre álló nyers anyag kitűnő volta az iparágat. Tamásfalán, hol is ez időszert 6, Rimaszombaton, hol ugyanannyi kályhás dolgozik. Kis-iparosok ezek, mert alig 1—2 segéddel dolgoznak és termelésük egyenkint 40—100 kályhát tesz ki évente. A mastinezi agyag, melyet a fővárosi kályhások is felkeresnek, ha szép fehérségű hályhát, olyat akarnak előállítani, mely a szállítási bér költségeit elviseli, képezi a nyers anyagot. Az előállított árú a fehérség és tartósság tekintetében teljesen kiállják a versenyt az importált cseh kályhakkal. Kifogás alá legfeljebb a kiállítási esik esik. Nem mondhatnók, hogy ez iparág képviselői nem fordítanak gondot arra, hogy újabb és újabb mintákkal, (modellekkel) lépjenek fel, mert költséges mintákat szereznek haladnak a kor ízlésével s mint kis-iparosok elég sikerrel küzdenek a két oldalról is: a külföldi agyag és a vaskemenczék versenye ellen; de tekintve, hogy csak a vidék számára dolgoznak s olesó árúval kell szolgálnok, két tekintetben kell a termelési költségek redukálására törekedniök: a mintázásban és mázolásban. A mintázás itt tulajdonképp mintábaöntésből áll. Külön mintázót költséges voltánál nem tarthatnak. Nem használhatnak továbbá költséges voltánál zománczot, hanem mázt. Ez utóbiba agyag kevertetik, minőlfogva igen sűrű. Egyfelől a minta öntése, másfelől a sűrű máz okozza, hogy e minták nem tiszták és correctek. Igaz, hogy ehez képest kályháink 50%-al olesőbbak (árú 30—45 frt) a külföldieknel s csak avatott bírálok emelnek kifogást a külön iránt.

Ez az iparág megérdemli a fejlesztést. A kamara kívánatosnak látná e vidéken, például Rimaszombaton, egy agyagipari szakiskolának felállítását, körülbelől olyan tantervvel, minőt nmélt. vallás és közoktatásügyi miniszter úr a Mágocson felállítandó iskolának adni kíván. Az iskola két tafolyamból állhatna. Az egyik lenne a tulajdonképi szakiskola, a másik ismételő iskola. Ez utóbbiak egyelőre nagyobb fontosságot tulajdonítunk; mert ebben munkaszünet idején az agyagiparral gyakorlatilag már foglalkozók, t. i. a mesterek, legények s mások nyernének iparáguk némely műfogásában s főleg a mesterek egyik-másik megrendelésük minél tökéletesebb kivételére nézve gyakorlati utmutatást.

Kétséget nem szenved, hogy ily szakiskola felállításánál a kitűnő nyers anyag mellett az agyagiparnak egyéb ágai is rövid idő alatt felkaroltatnának s az iskola az agyagiparral foglalkozó községek lakóinak gyermekeiből bő tápanyagot nyerne.

A kamara egyelőre azon fárado, hogy a kályhákot főképp a fővárossal megismertesse és azoknak ott szerezzen piacot.

Pénzüntézetek.

Vannak sokan, kik azt állítják, hogy a pénzüntézetek tulságos elszaporodása egyik oka a könnyelmű adósságcsinálásnak s ennek folytán az elszegényedésnek.

Őszintén megvalljuk, hogy mi nem tartozunk azok közé. Nem, mert a tapasztalat megmutatta, hogy azok, kiket előrelátás és számítás nem vezetett, — akár volt kezökgyében pénzintézet, akár nem, tönkrejutottak, daczára annak, hogy a kamatlábat, a nem oly rég félretett, de az újabb viszonyok folytán, bár módosítva visszaállított uzsora-törvény szabályozta.

Könnyelmű emberek voltak, vannak és lesznek minden időben, s így ezen körtünetnek, — mely tisztán alanyi tulajdon, — a következményeiért a pénzüntézeteket, tenni felelőssé, ép oly téves, — mintha valaki az időjárást tenni felelőssé azért, mert egyik másik ismerőse a még teljesen át nem fagyott folyón a tulpartra akarván átkelni, a jég gyengesége folytán a vízden lelte halálát.

Ily felfogásból kiindulva elítéli a pénzüntézeteket, melyek a mellett, hogy a tokegyűjtésre módot és alkalmat nyújtanak, a pénzzel bánti tudónak a szükségségtl összeg beszerzését megkönnyítik, — nem lehet, nem szabad; annyival inkább, mivel ezek rendszeren egyik életforrását képezik a hazafias, közművelődési intézeteknek, s ezek mindenikét elsősorban ott találjuk, hol elemi csapások által sujtottakról van szó.

A megyei hasonczélu intézetek között méltán megilleti e részben is az elsőség azon két pénzüntézetet, melynek székhelye Rimaszombat. — Mert ha ezeknek működésére s a közérdekek oltarára hozott áldozatok hosszu során végig tekintünk, nyíltan kiüondhatjuk, hogy ezek nélkül sok intézményünk nem állana vagy nem állhatna ott, a nol most áll s nem teljesíthetné oly mérvben azon áldásos hivatást, melyet tőlük megvár a közönség s megkövetel a kor szelleme.

Elég legyen ezek közül felemlíteni a helybeli egyesült prot. gymnasiumot, melynek évi budgetjében évről-évre tekintélyes összeggel szerepel, ugyanezen gymnasium tápintézetét, nőegyletet, községi s iparskola könyvtárát, megyei kórházat, nemzeti alapot, dalárdát stb. stb. melyek mindenike pártfogásukat tekintélyes mérvben élvezik, s a melyek mellett egyik sem feledkezett meg s hisszük nem feledkezik meg ezután sem a tőlük távolabb fekvő országos érdekek előmozdításáról sem.

Ezért tartjuk mi a pénzüntézeteket, — melyek nem nyereszkedési vágyból, de a lehető legkissebb kamatláb elfogadása mellett munkálkodnak, a közzélu intézetekre vonatkozólag valódi áldásnak.

Hogy ez ekként áll, bizonyítják a mult hó 26. és 27-ik napján tartott gyűlései a „Rimaszombati takarékpénztárnak“ és a „Gömörmegeyi nép és iparbanknak“.

Az előbbi pénzüntézet, mely két vezértagját dr. Szabó Mihály vezér-igazgatót és Lörinczy Endre ügyészt vesztette el a közelmúltban, — 26-ikán tartotta rendes közgyűlést. Az igazgatósi jelentés az üzletéről melegen emlékezett meg az elhunyt két vezérferifiről, midőn ezeknek emléket jegyzőkönyvileg örökítette meg, nem feledkezett meg azokról sem, kik csaknem teljesen gyamolító és fentartó nélkül maradtak s az igazgatóság és felügyelőség indítványát elfogadta és magáéva lette a közgyűlés, melyen Dapsy Vilmos ó méltósága elnökölt, — hogy Lörinczy Endrenek hátrahagyott családja körülbelől 1000 frtnyi kegydíjjal részesíttessék. Ugyanezen gyűlés több jótékony és hazafias ezúra tett tekintélyes adományon kívül, a helybeli egyesült prot. gymnasiumnak ismét 300 frt kegyadományt szavazott meg.

E jelentésből kitűnt, hogy az intézetnek az 1882-ik üzletévi forgalma 3070796 frt 47 kr., vagyona 1747061 frt 37 kr., jövedelme 117433 frt 97 kr., melyből a tiszta üzleti eredmény 24658 frt 83 kr.

A jelentés tudomásul vétele s az osztlék megállapítása után az igazgatóság, felügyelő bizottság tagjainak s a napibiztosok megválasztására tert át a közgyűlés. Beválasztattak az igazgatóságba: Baksay József, Csider Károly (elnök.) Dapsy Viktor (helyettes elnök.) Horváth János, Kishonthy Gyula (jegyző.) Lengyel Andor, dr. Marikovszky Gusztáv, Molnár József (ügyész.) dr. Szabó Samu, Tibély Zsigmond; a felügyelőségbe: Baksay István (elnök.) Dapsy József, Hamaliár Károly, dr. Patzek Mór, id. Süteő István, Terhes Pál. Napibiztosok lettek: Id. Badinyi Gyula, ifj. Badinyi Gyula, Benyo Lajos, Bernáth Gyula, Ethey Frigyes, Fábry János, Fülöp Benjamin, Gasko János, Henney Kálmán, Kemény Bertalan, Lengyel Pál, Manczel József, id. Nagy Ferencz, ifj. Nagy Ferencz, Patzek Emil, Patay János, Perjessy János, Rásky Bertalan, Róth Lajos, ifj. Süteő István, Szabó Károly, Szabó József (Kozma.) Széplaky Lajos, Szöllösy István.

A „Gömörmegeyi nép- és iparbank“ a mult hó 27-én tartotta évi rendes közgyűlést a „Három Róza“ vendéglő dísztermében. E gyűlés, mely a megelőzőtöttekhez mérten népszerű egyáltalán nem volt mondható. Marton Rudolf törvényszéki elnököt kérte fel a gyűlés vezetésére, — ki a benne helyezett bizalmat megköszönve a gyűlést megnyitotta. Az igazgatósi és felügyelő bizottsági jelentés felolvastatott fel, melyek azon jótékony célok és intézmények mindenikéről megemlékeznek, melyek eddig az intézet jótékonyágát élvezték. Ezek között ott van az egyesült gymnasium is 100 frttal. Bár ez ifjú intézet forgalom és jövedelem tekintetében, daczára a nagy alapitökének, a takarékpénztárnak nem versenyezhet, mindazáltal dícséretes buzgalommal oldja meg feladatát, egy perczre sem tévesztvén szem elől a célt, melyet alakulásával maga elé tűzött, hogy t. i. bizton jövedelmező részvényeket adjon a kisiparos kezébe s jótékonyágot gyakoroljon tehetségéhez mérten. A jelentésből kitűntik, hogy az intézet forgalma 1246384 frt 13 kr. volt, mérlege 50810 frt 15 kr., jövedelme pedig 39293 frt 47 kr.

A jelentés tudomásul vétele után áttért a közgyűlés a választásokra. Minthogy ezuttal az igazgatóság tagjai választás alá nem estek, csakis a felügyelősi tagok és napibiztosok választására szoritkozott. Felügyelőkké lettek: Bodor István (jegyző), Dapsy Viktor, Liszka József, dr. Szabó Samu (elnök) és Terhes Pál; napibiztosokká: Baksay József, Badiányi Gusztáv, Báthory Ferencz, Báthory István, Benyo Lajos, Burszky Sámuel, Endrédi István, Ethey Frigyes, Fábry János, Fülöp Béni, Groó Vilmos, Horváth János, Kemény Bertalan; Cseh Kovács István, Kovács József (timár), Kovács Zsigmond, Kozák István, Krő József, Nagy Béla, ifj. Nagy Ferencz, Patay József, Patay János, Soós Ferencz (timár), Soós Ferencz (építész), id. Süteő István, ifj. Süteő István, Szabó Károly, Széplaky Lajos, Szöllösy István, Tibély Zsigmond.

A választás eredményének kihirdetése után a gyűlés

elozlott, az igazgatóságnak tétetven mindkét intézetnél kötelességévé a 10%-os betétkamatadó fizetési módzatának egyöntetű megállapítása.

A közönség köréből*)

T. Szerkesztő ur! Határtalan tisztelője vagyok a sajtószabadságnak, de azért mégis elborul lelkem, ha ez a szabadság oly dolgokat is felszínre enged, sőt segít jutni, a melyek csak a revolver-zsurnalistika véduósága alatt nyerhetnek magoknak tért a megjelenítésre.

Ily visszatetszéssel olvastam azon nyílt levelet, mely a „Rozsnyói Híradó“ mellékleteként jelent meg mult hó 25-én, s melyet Moskovics Géza jogász intéz Bajkor Tamás vizsgáló bírónak.

Nem akarok a levél hangja, modora felett kritikát mondani, annyival kevésbé, mert ez ügyben — hála Istennek — semmiképen nem vagyok érdekelve, sőt azt is hozzá teszem, hogy a Bajkor Tamás nevét is csak most olvastam először, mi, eléggé bizonyítja, hogy vele sem nyílt, sem titkos összeköttetésem nincs. Antisemita sem vagyok, hogy a „Nyílt levél“ elleni felszólalásom kutforrása oda volna visszavezethető.

Fájlalni csak azt tudom, hogy ezen nyomtatvány a „Rozsnyói Híradó“ mellékleteként jelent meg, s így mintegy annak szerkesztőségétől nyerte approbációját.

Mi egyéb akar ez lenni, ha nem a bíróság terrorizálása, a bírói függetlenség korlátozása s a pártatlan igazságszolgáltatás lehetetlenné tétele? Hiszen ha illető vizsgáló bíró a nyomozásnál átlépte a törvény korlátait s többet engedett magának, mint a menáit hivatalos állása eléje szab — az ellen van út és mód orvoslás végett illetékes helyre fordulni, ez ügyben nem kell vala a közönség ellen-szenvének felszításához folyamodni. Ugy is e tekintetben a közvélemény nem lehet felelősebb fórum.

Szerény véleményem szerint ez utra kellett volna szerkesztőnek az illető sértett egyént utasítania — nem pedig kiterjeszteni szárnyait a piskolódó irat pártfogására.

Annnyal inkább, mert az elfogultságot ezen irattól megtagadni semmiképen nem lehet, benne egy fiu ingerültsége lép atyja védelmére.

Távol legyen tőlem, hogy a hivatalos visszaélések ügyvédévé szegődjem, de elhamarkodottnak tekintek minden olyan lépést, mely a nyilvánosság előtti meghuzoztatást nem a végső eszköznek tartja fen, s mert ugy fogom fel a dolgot, nem helyeslehetem a magam részéről a „Rozsnyói Híradó“ jelen esetben tanusított protektorságát sem.

Ha ezen öklödő irat a nyílt térben lát napvilágot, semmi közöm hozzá, napirendre térek felette, de mert a mellékleten, tehát oly helyen ontja legvastagabb sértegetéseit egy közhivatalnok ellen, a mely hely még a szerkesztő felelőségének keretében tartozik, jogosítottnak tartom a felszólalást annyival inkább, mert a „Rozsnyói Híradó“ több olvasója is kifejezte előttem velem egy-értelmű rosztalását, s mert épen a „Rozsnyói Híradó“ egyik munkatársa Szerényessé Kálmán urnak, a piskolódó melléklettel egy időben megjelent ama cikkre, a mely a sajtó visszaéléseiről szól ad súlyt felszólalásomnak.

A hírlapirodalom köpenyegé alól kiröppent-e fajta vérszadarakat célba kell venni és lelőni, hogy ne botránkoztassák a közönséget.

János, 1883. febr. 23.

Concordantia.

A mai nap programja.

Gróf Zichy Jenő, ki az ország minden nagyobb vidéki városát meglátogatja, hogy az ipar fejlettségéről és az ipariskolák állapotáról tudomást szerezzen, ma érkezik városunkba Jágócsy Péterffy Sándor, miniszteri biztos kíséretében. E végből f. hó 1-ére a kaszárnyába egy népes értekezlet hivattott össze Szabó György polgármester által. Jelen voltak az összes ipartársulatok, az ipartanoda felügyelő bizottság, a kir. tanfelügyelő, az ipartanoda tantestülete.

A jegyzői teendők teljesítésére Wagensommer János kéretett fel.

Az értekezlet a vendégek fogadtatását következőkben állapította meg:

Vasárnap reggel egy küldöttség megy Feledre a vendégek elé, hol először fogadtatnak, onnan kocsikon jönnek városunkba.

11 órakor kivonulnak az összes ipartársulatok segédeikkel együtt, zászló alatt; és a postánál felállítandó diadal-kaputól a megyeházaig sorsfalat képeznek.

A diadalkapunál történik a hivatalos fogadtatás a polgármester által, az iparhatóság, az ipartanoda felügyelőbizottság és az ipartanodai tantestület élén.

Tisztelegni fognak: Az ipartanoda felügyelő bizottsága a tantestülettel. Az összes ipartársulatok elnökei, néhány bizalmi férfi kíséretében. Végül az iparhatóság.

Ebéd után történik az ipartanoda megtekintése.

4 órakor értekezlet a kaszárnyában, hova az összes iparosok meghívattak.

Este bankett a „Három Rózsa“ nagytermében.

Hírek és vegyesek.

A megyei állandó választmány folyó hó 13-án, esetleg 14-én d. e. 9 órakor tart gyűlést.

Előléptetés. Beliczay László, a rimaszombati m. kir. építészeti hivatal főnöke III. osztályú főmérnök-ként léptettetett elő.

Tanár-választás. Kozmay Dezső, lapunk munkatársa, ki mint segédtanár kiváló szorgalommal és tapin-

tattal működött a helybeli gymnasiumban, a felső-lövői gymnasiumba lett megválasztva rendes tanárrá. — A menyinyben örülünk szerencsésén, épen oly mérvben sajnáljuk azt, hogy tehetségét nem szülővárosa érdekében érvényesítheti ezután. Kísérje lépteit áldás és szerencse.

Helyreigazítás. Lapunk mult számában a jánosiban tartott jótékonykezélu bárlól szóló tudósításunkbau egy sajtóhiba fordult elő, nevezetesen dr. Weber Ignác ur nem 20 krt, de 1 frt 20 krt fizetett felül, mit ezennel helyreigazítunk.

Papválasztás. A héthi ref. egyházban a mult hó 22-én volt a lelkészválasztás s Tomory Endre hamvai segédlelkész választott meg.

Esküvő. Özv. Czeglédy Dénesné szül. Huszt Ilona asszonyt február hó 26-án vezette oltárhoz Czebe Károly. Áldás kísérje frigyüket!

Eljegyzés. Primőezi Szentmiklóssy Sándor uzapanyitói földbirtokos e napokban váltott jegyet Vályi Benedek jánosii földbirtokos kedves és művelt leányával, Vályi Ida kisasszonnyal. Áldás és szerencse kísérje e köteendő frigyét.

Gyászjelentés. Osváth Tamásné szül. Szilágyi Jozefa, Pötinceza Lajosné szül. Rádey Júlia férje Pötinceza Lajos, leányok Pötinceza Róza, keseredett szívvel jelentik: testvérje, anyja, anyós és nagyanyja özv. Rádey Mihályné szül. Szilágyi Rózanak élete 65-ik évében, agyszélhűdés következtében gyászos kimúlt. Hílt tetemei a ref. egyház szertartása szerint f. hó 26-án adatnak át az anyaföldnek. Béke lebegjen áldott hamvai felett! Putnok, 1883. február hó 26-án.

Gyászjelentés. Primőezi Szent-Miklóssy Viktor, leánya Klementine és fia Aladár; unokái: Fáy Manó, Fáy Viktor, ifj. Szent-Miklóssy Viktor, Szent-Miklóssy István; Dráskóczy László, Liptay Béláné Dráskóczy Lenke; unokaszeje: Liptay Béla; unoka menyjei: Hámos Gizella Fáy Manóné; Bónis Lenke Szent-Miklóssy Pistáná és Szent-Miklóssy Maresa Dráskóczy Lászlóné; szepunokái: Fáy Margit, Fáy Kálmán, Fáy Lenke, Fáy Manó, Fáy Malvin; Szent-Miklóssy Antal; Liptay Elsa, Liptay Viktor; Dráskóczy Vikor és a számos rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja kedves nejenek, illetőleg édes anyjoknak, nagyanyjoknak, dedányjok és rokonok Primőezi Szent-Miklóssy Viktorné, szül. Szathmári Király Anna asszonynak, élete 73-ik, boldog házassága 54-ik évében, folyó február hó 26-án, d. e. 11 órakor bekövetkezett esendes elhunytát. A megboldogult hílt tetemei folyó évi márczius hó 1-én, délután 2 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartásai szerint Bejében örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szert-mise-áldozat Méhíben és Uza-Panyiton márczius 5-én, délelőtt 10 órakor fog az Urnak bemutatatni. Áldott legyen emlékezete!

Gyászjelentés. Özvegy Kovács Ferenczné, született Rubini Antonia mélyen megsomorodott szívvel jelenti forrón szeretett felejtéhetetlen férje Kovács Ferencnének, folyó 1883. évi február hó 27-én, délután 4 órakor, élete 84-ik s boldog házasságuk 42-ik évében, végelgyenyűlés következtében történt elhalálózását. A megboldogult hílt teteme a róm. kath. szertartások szerint folyó évi márczius hó 1-én délután 3 órakor fog a rimaszombati sarkert-be örök nyugalomra elhelyeztetni. Az elhunyt felki üdvéért az engesztelő szert-mise-áldozat márczius hó 2-án reggel 8 órakor Rimaszombathban fog a Mindenhatónak bemutatatni. Áldás és béke lengjen porai fölött!

Szabó Józsefet, a helybeli telekkönyv egyik buzgó hivatalnokát súlyos csapás érte. Ugyanis szép ifju neje, Bikky Irma tegnapi virradóra hosszús szenvedés után elhunyt. — A boldogultnak legyen édes álma, az ifju férj sebére pedig hiútsen gyógyírt a vigasztalás Istene!

Pénzüntézetünk jótékonyága. Hogy mily áldás a rimaszombati két pénzüntézet városunkra és megyénk-re s általában minden közérdekű intézményekre arról meggyőződöttünk a legközelebbi közgyűléseken. — De ennek illusztrálására álljanak itt a következő adatok: A rimaszombati takarékpénztár a tisztí nyugdíj alapra adományozott 336 frt 78 kr., továbbá a kezelő személyzet és szolga jutalmazására utalványozott 750 frton kívül csak ez alkalommal is a következő általános hasznu intézményeket részesítette segélyben: a rimaszombati gymnasiumnak: 300 frtot, annak tápintézetére 20 frt, kisdudóvointézet javára 30 frtot, szegények intézetének 50 frtot, a közs. isk. könyvtárának 20 frtot, az iparos iskolának 50 frtot, a megyei közkórház alapra 50 frtot, a nemzeti pénztárnak 20 frtot, a nőegyletnek 30 frtot, az aradi vértanuk szobrára 10 frtot, a helybeli ev. leányiskola felépítésére 50, összesen 640 frtot tett folyóvá; A gömörmegeyi nép- és iparbank segélyezte; a helybeli gymnasiumot 100 frttal, a tápintézetet 10 frttal, az ev. iskolát 25 frttal, az ipariskolát, megyei kórházat 20—20 frttal, a kisdudóvó intézetet, a nőegyletet, községi iskolai könyvtárat, dalárdát, nemzetiségi alapot 10—10 frttal összesen 225 frttal; nem említve, hogy a tisztviselők nyugdíjalapjára 93 frt 68 krt s a kezelő személyzet és szolga jutalmazására 325 frtot adományozott

Vettük a „Jolsvai takarékpénztár“ mult üzletvi zárszámadását. E kimutatás szerint az intézet forgalma 760783 frt 21 kr. volt; mérlege 427865 frt 61 kr. vagyon mellett ugyanannyi lehet mutat; jövedelme 83200 frt 23 kr.

A ki nem nyughatik. Rojko András volt forgasfalvi plebános, jelenleg dévény-proszri róm. kath. helyettes lelkész, ismét sajtópert indított lapunk szerkesztője ellen. A panaszra okot azon közleményünk adott, melyben ő tisztelendőségét bizonyos okoknál fogva a püspök ő méltóságának figyelmébe ajánlottuk a mult évi 44-ik számban, mely közleménynek kifolyása lett az, hogy Schopper György ő méltósága az illető panaszlót mint helyettes lelkész Nográdmegyébe helyezte át. Egyébiránt nem értjük, hogy lehetett egy ilyen embert, kiről a folyó évi január 11-ikén Kassán tartott esküdtzéki tárgyalás alkalmával be lett igazolva, hogy a templomi szöszéket illem- és közérkölesiséget sértő kifejezésekkel piszkolta be, a ki keres-mi verekedésért 120 frt esetleg 12 napi fogságra lett elítelve a rimaszombati járásbírósg által, s a ki — régibb viselt dolgait nem is említve, — rágalmazás, becsületsértés, lázítás és hamis eskütelre csábítás elkövetése miatt áll nyomozás alatt, még adminisztratornak is alkalmazni oly egy-

házban, mely felett a magyar szent korona a kegyur. A megindított sajtóperben tegnapi hallgatta ki Ethey Károly, járásbíró lapunk szerkesztőjét, ki az incriminált közleményért a felelőséget elvállalta, kijelentvén, hogy a panaszlót újabb fellépése nem egyéb zaklatásnál, mivel mindazok, melyek az incriminált cikkben foglaltaknak, a mult esküdtzéki tárgyalás alkalmával be lettek igazolva.

Márczius 15-ét a helybeli dalárda saját helyiségében megfogja ünnepelni.

A miskolczi dalárda ma fényes dalestélyt tart a „Korona“ vendéglő dísztermében.

Dalestély. A rimaszombati dalárda folyó hó 19-én dalestélyt rendez, melyen közkívánatra ismételni fogja Huber Károlynak jeles parodiáját a „Vartyogi nagy dalnok-verseny“, mely az estély második részét töltendő be. Felhívjuk ez élvezetes dalestélyre, melyet táncmultság fog bezánni, előre is olvasóink figyelmét.

Az orosz czár koronázása május 9-én leend; az elhatározásról már az európai udvarokat értesítették is.

Czelszerü intézkedés. Mióta a tamásfali uj ut kiépült, azon kertek, melyek ezenfelül terjednek el, sokszor ki voltak téve a víz áradásainak, mert a víznek természetese esése az ut felemelése folytán irányt változtatott, mely sok huzavonára szolgáltatott okot a szomszédok között. Mint biztos forrásból értesülünk városunk főkapitánya a kellő intézkedéseket megtette, hogy mihelyt az idő engedi, a vízártnak uj s roppant károkat okozó lefolyása a régi mederbe szorítsák s ez által a felső rimasor birtokosai között a beketlenségnek e meg-megújuló oka teljesen megszűntetessék.

A gömörmegeyi művészeti és régészeti kiállítás sikere, valamint Gömörmege természeti, gazdasági és ipari viszonyai arra utalták a gömörmegeyi muzeumegyesületet, hogy az összehozható anyag társadalmi uton állandó muzeumban egybegyűjtessek. Hazánk számos provinciális központjain alakultak már hasonló egyesületek, melyek a tudomány és művészet, a gazdaság és ipar fejlesztése céljából a közművelődésnek hasznos szolgálatot tesznek. A kiállítási bizottság programjához képest elkészítvén a gömörmegeyi muzeum tervezetét, ennek megvalósítása a gömörmegeyi muzeumegyesület földadata lesz. Miután pedig a folyó évi szept. 4-én tartott közgyűlés ez irányu működését az egyetemesség elvére kívánja alapítani, módot és alkalmat nyújt mindenkinek, hogy a közügyet tényleges hozzájárulásával elősegítse. Addig is, míg az egyesület alapszabályai megerősítést nyernek, a szükséges tudnivalókat közli a bizottság, mely folkéri Gömörmege közönségét, a közművelődés barátait, 1. hogy a gömörmegeyi muzeum-egyesületbe minél többen lépjenek be; 2. hogy a gömörmegeyi muzeum számára bármely ide alkalmas tárgyakat ajándékozzanak. Az egyesület egyébiránt letétemény gyanánt elfogad nemcsak egyes tárgyakat, hanem egész gyűjteményeket, úgy, hogy a tulajdonos tulajdonjogát mindenkorra biztosítja. Ily tárgyakat a muzeum ideiglenes bizottsága már eddig is elfogadott. Az alapszabályok megerősítésével az egyesület tényleges működését azonnal megkezdi.

A bukovinai csangó magyarok közül ezeken hazatérni készülnek. Ezek miköztségeinek fedezésére, mi körülbelül 20000 frtot igényel, országszerte gyűjtést rendeznek. A begyűlt összeg Somsich Pál urhoz Budapestre küldendő, mit azért közlünk mi is, hogy olvasóink közül azok, kik e hazafias célra áldozni akarnak, tudjanak kivél érintkezésbe lépni.

Szerencsés finánczok. Péterfalán a mult héten az éber pénzügyörök 16 szekér csempész-dohányt fogtak el.

Szerencsétlenség. A helybeli gőzmalomban Bagi János helybeli munkásnak munkaközben keze a malomkö alá került és súlyos sérülést szenvedett, mert az izmok teljesen szétzúzódtak.

Vakmerő farkasok. Tapolezai András Pált a napokban Oláhfalun innen 8 farkas támadta meg. A szegény ember, hogy életét megmentse, marháit, melyeket vásárra hajtott, szabadon bocsájtotta, gondolván, hogy a fenevadak azok után fognak iramodni. Azonban esalódott, az ordások ott maradtak s az embert fogták körül és bizonyára széttépik, ha borzsovai szekeresek segítségére nem érkeznek. Ugy látszik, a nagy mérvben elszaporodott farkasok ostrom alá fogják a szekelyföldet.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

1926. sz. — A megyei rendes tavaszi bizottsági közgyűlés határnapja, — főispán ur ő méltóságával egyetértve, — folyó évi mártius hó 20-ának reggeli 9 órájára s szükség esetén a következő napokra, megyebeli Rimaszombat városba tüzetett ki, — mikoron a rimaszombati járásban üresedésben levő járásorvosi állomásnak választás utján leendő betöltése, — a megyei pénztárak 1882-ik évi számadásainak megvizsgálásáról szóló biztosi jelentés, s több időközben beérkezett közérdekű ügyek képezendvén a köztanácskozás tárgyát, — arra a tisztelt megyei bizottsági tagok és a közönség hivatalos tisztelettel meghívattak.

Rimaszombathban, 1883. február hó 27-én.

Szontagh, alispán.

Gömör-Kishont t. e. megye közigazgatási bizottságától.

Pályázati hirdetmény.

130. sz. — Gömör-Kishont t. e. megye területén rendszerezített rimaszombati erdőtisztai állomásra, mely magában foglalja a Rimaszombati, Rimaszécs és Tornallvai járások közönsége azon erdőterületeit, melyek az 1879. évi XXXI. t. cz. 17. §-a szerinti kezelés alá esnek és a mely 700 fit fizetés 140 frt lakpénz, 400 frt utazási és 20 frt irodai átalányul és így összesen 1260 frttal lesz javadalmazva, pályázat nyitattik; felhívattak tehát mindazok, kik ezen állás elnyerni ohatják, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvé-

*) Az e rovat alatt közlöttékkert nem vállal felelőséget a Szerk.

nyüket a megyei közigazgatási bizottsághoz ezímezve, folyó évi április hó 30-ik napjáig okvetlen terjesszék be, mert különben a később beadandó kérvények többé figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt a közigazgatási bizottságnak Rimaszombtatban az 1883-ik évi február hó 12-én tartott üléséből.

Fáy, elnök.

Gömör-Kishont megye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

1177. sz. — Néhai Lengyel Ferencz elhunytával üresedésbe jött rimaszombati járás orvosi állomás, a folyó évi márczius hó 20-án tartandó bizottsági közgyűlésen választás útján fogván betöltetni, mindazok kik ezen állomást elnyerni ohajtják, értesítetnek, hogy kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket, folyó évi márczius hó 20-ig rimaszombtatban az alispáni hivatalnál, vagy közvetlenül főispán ur ő méltóságánál beadhatják.

Kelt Rimaszombtatban, 1883. évi február hó 27-én.

Szontagh, alispán.

Pályázat.

Pohorella nagyközség 400 frt fizetés és 100 frt lakbér illetménnyel javadalmazott község jegyzői állomása folyó évi márczius hó 22-én választás útján fogván betöltetni: felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni ohajtják, hogy az 1874. évi XVIII. t. cz. 74. §-sa értelmében szabályszerűen felszerelt folyamodványaik, melyekben a jegyzői képesítésen kívül, még fedhetlen erkölcsi viseletüket és a magyar s tót szó és írásbani bírását is igazolják — folyó évi márczius hó 26-ik napjáig alulírott szolgabírónál nyujtsák be.

Jolsván, 1883. február 26-án.

Maléter Ede, szbiró.

Árlejtési hirdetmény.

836. sz. — A rimaszombati kir. ügyészség felügyelete alatt álló rimaszombati és pelsőczy központi fogházakban 60 drb préselt bádogból készült ezínezett ételhorzó eszéze és 60 drb bádog evőkanál szükségeltetvén, ezeknek beszerzése 1883. év márczius 19-ik napja d. e. 10 óráján a rimaszombati kir. ügyészség hivatali helyiségében tartandó ár-

lejtés útján fog eszközöltetni. Ezen árlejtési határnapra a vállalkozni kívánók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy akkoren a szállítandó eszézek és kanalak mintáját is bemutattani tartoznak.

Rimaszombtatban, február 27. 1883.

Ján János, kir. ügyész.

R.-Szombati kir. tszék elnökétől.

Pályázat.

178. sz. — A tornallyai kir. járásbírósnál üresedésbe jött bírósági végrehajtói állomásra a nagyméltóságú m. k. igazságügyminiszterium f. é. 480 sz. a. engedélyezése folytán pályázat nyitattik, felhivatnak a pályázni kívánók, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat f. évi márczius hó 20-ig ezen kir. törvényszéki elnökségnél nyujtsák be, a későbbben beérkezendő folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak. R.-Szombtat, 1883. február 16.

Marton, kir. tszéki elnök.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Magán-hirdetések.

Műkertész tanulóul

két, 13—15 évet meghaladott, olvasni és írni tudó ifju azonnal felvétetik.

A feltételek iránt értekezhetni alólírottal.

Rimaszombtat, 1883. febr. 15.

3—3

Wikoukal Henrik,
városi műkertész.

Hirdetés.

A gömörmegyei nép és iparbankban f. 1883. év márcz. 2-től kezdve, a kamatláb a legalább egy évre elhelyezett tőkék után 4¹/₂%-ban,

a rövidebb időre elhelyezett, de szabályszerű felmondáshoz kötött betétek után 4%-ban,

felmondáshoz nem kötött betétek után 3%-ban állapított meg,

A kamat-adót minden betét után az intézet fizeti, — beszámítás nélkül.

Szedett kamat: váltóknál 7¹/₂%

jelzálog kölesönöknél 7%

törlesztési kölesönöknél 7% kamat s 1% törlesztés, együtt 8%

marokzálogoknál 8%

Rimaszombtat, 1883. márcz. 1.

Az igazgatóság.

Fényképészeti jelentés.

Alólírott tisztelettel hozza a nagyérdemű közönség tudomására, hogy körutazásából visszaérkezett és működését ismét megkezdendi. Felhivatnak tehát mindazok, kik igazi művészi kivitelű fényképeket ohajtanak, szerencsétlenség látogatásaikkal.

Rimaszombtat, 1883. febr. 24-én.

Andrássy Mór, fényképész.

Felvételi helyiség: Rimaszombtat, Cserenesényi- és Pokorágyi-utca sarkán levő Chászár György-féle házban.

Arverési hirdetmény.

6495. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Rachler Eerencz végrehajthatónak Kéczerly István végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőketörlesztés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Síd községben fekvő sídi 61. sz. tjkben foglalt Kéczerly István birtokára az árverést 1875 frtban megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1883. év mart. 30-ik napján d. e. 10 órakor Síd községben a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%, vagyis 187 frt 50 kr. készpénzben a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. tszék mint tkvi hatóság Rimaszombtat 1883. január 5-én.

Fornét, kir. tszéki elnök.

Hirdetmény.

A rimaszombati takarékpénztár a betétek 10% adóját egészben maga fizetendi; — ennek fejében:

1883. márczius 1-től fogva, további intézkedésig

az eddigi 5% tőkék kamatát . . . 4¹/₂%-ra

a 4% tőkék kamatát . . . 3¹/₂%-ra szállítja le, —

uj betéteket legfeljebb 4% mellett fogad el, — viszont váltókra szóló kölesönök kamatát is 7¹/₂%-ra szállítja le.

1—3

Az igazgatóság.

Eladó ház.

Rimaszombtatban, a cserenesényi-utczában levő 17. számú, magányos udvarral bíró földszintes kőház, mely két jól berendezett lakásból és az udvarban levő faépületből áll, szabad kézből eladó.

A feltételek iránt értekezhetni bármikor alólírott tulajdonossal.

Rimaszombtat, 1883. február 16.

2—3

Erdélyi Szabó János.

Bérleti hirdetmény.

201 sz. — Rimaszombtat r. t. város tulajdonához tartozó felső malom f. évi márczius hó 17-ikének d. u. 3 óráján a városháza tanástermében nyilvános árverés útján f. évi ápril hó 24-ikétől számítandó 3 évre hasznobérbe fog adatni. Kikiáltási ár tiszta buzában 120 hectoliter, kétszeresen 60 hectoliter, készpénzben 10 frt. Bánatpénz 200 frt o. é. Az árverési feltételek hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalban megtekinthetők.

Kelt Rimaszombtat város rendezett tanácsának 1883. évi. márczius 2-án tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 6. szám és Kassa mellett a Csermelyvölgyben.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek tavaszi idényre szükségeltető gépeket u. m. szilárdan szerkesztett, könnyű sorvetőgépeket, szórva-vetőgépeket, ekéket s boronákat, hengereket, lókapákat stb., továbbá Baker és magtárrostákat; mindennemű szivattyukat, gőzgepeket, gőzkazánokat stb.

Csermelyvölgyi gazdasági gépgyárunkban Kassa mellett llan-dóan jelentékeny készletét tartjuk gépgyártmányainknak.

Képes-jegyzék gazd. gépeinkről, valamint árjegyzék öntődének készítményeiről, kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. 2—5

